

Ски-пистите в Банско - битка за един град и 30 хектара гори

Екологите плашат със съд в Страсбург, хората от града искат поминък

Оля Стоянова

Спорът за строежа на бъдещата ски-зона в парк "Пирин" се води от няколко години, но през последната седмица набра повече скорост. Природозащитниците се скараха с бъдещите концесионери - представители на хотелския и ресторантьорския бизнес от Банско, и взаимно се обвиниха в популизъм. "Ще пратим дъпата си да мият чинии в чужбина, а ще си пазим планините", каза Благой Рагин, председател на Българската хотелско-ресторантьорска асоциация. "Не може да разсъждаваме като диваци", опонираха природозащитниците. Поводът за скандала е отлагането на конкурса за концесионер на бъдещите ски-писти над Банско. Екозащитниците изтъкват отмяната на конкурса като добър знак.

Зелените организации предупредиха преди това, че всякакви решения, свързани със ски-пистите в Пирин до края на септември, ще бъдат незаконни. Конкурсът за избор на концесионер беше насрочен за края на миналата седмица. На 21 септември петчленен състав на Върховния административен съд ще гледа делото по касационната жалба на

природозащитниците. Преди месец тричленен състав на съда отхвърли жалбата на екологите и така допусна осъществяването на проекта.

Ако решението на ВАС не ги удовлетвори, частните хотелиери и ресторантьори от Банско заплашват, че ще обявят гражданско неподчинение и ще затворят пътя към Гоце Делчев. "Абсурдно е шепя хора да спират толкова големи инвестиции, докато хората в Банско нямат работа. Това е екологичен рекет", каза зам.-кметът на Банско Александър Краваров.

Екологите говорят за сблъсък със силни икономически интереси и предупреждават, че ако се разреши строежът на ски-зона на територията на национален парк "Пирин", ще се обрънат към съда в Страсбург.

Те изпратиха откритото писмо до министър-председателя, в което го предупреждават за опасността от експанзивното развитие на ски-туризма в национален парк "Пирин". В писмото се посочва още рискът НП "Пирин" да бъде изваден от списъка на ЮНЕСКО за паметниците на световното природно и културно наследство. "Целта ни е да помогнем на новото прави-

телство да не допусне същите грешки, както предишното" - каза Димитър Василев от "Еко клуб" 2000.

Интересите на местното население

Цялото население на Банско подкрепя проектите за изграждане на пет ски-писти в района на парк "Пирин". "Целта е да се направи един модерен туристически център, който да работи през цялата година, а не само през зимния сезон. Защо Швейцария или Австрия нямат същите проблеми? Те пазят природата си, но мислят и за хората" - каза за "Дневник" кметът на града Георги Тасев. Местните хора се наляват ски-проектите да им осигурят целогодишна заетост. Близо седемдесет процента от хората в града се прехранват с туризъм. Останалите 30% са или безработни, или се занимават със земеделие, но и те косвено са свързани с туризма, защото продават продукцията си предимно на хотелските центрове и ресторанти.

"Абсурдно е да се забрани всякаква дейност на територията на парк "Пирин", както искат природозащитните организации. От 15 години тук всичко е в застои. Как да раз-

читаме да дойдат туристи, като няма изградена добра инфраструктура. Не можем да се връщаме в миналото", каза Лилия Колчагова, директор на Информационен център - Банско.

Още три общини - Разлог, Якоруда и Белица, са свързани с проектите за ски-писти и разчитат на тях. За строежа ще бъдат ангажирани около 2000 работници от района, каза Георги Тасев. Осемстотин от тях ще бъдат от района на град Банско, а останалите 1200 ще са от съседните общини.

Становището на общината и на общинския съвет е, че проектът може да се осъществи при максимално спазване на изискванията за защита на околната среда. В Банско негодуват обаче, че природозащитниците не следят какви са

последствията от това, че в планината липсва изградена инфраструктура и не участват в почистването на района, което местните хора организират, а се опитват да спрат инвестициите. "Никой от еколозите не е дошъл и не е направил нищо за района. Ние дори сами си чистим гората. Никой не е вкарал една стотинка в Банско. Не е важно дори "Юлен" АД да спечели концесия, важно е проектът да бъде осъществен", каза Лилия Колчагова. Община Банско обаче има пряк интерес, защото държи 12% от най-вероятния бъдещ концесионер "Юлен" АД.

Природозащитниците

"Проблемът в нашата страна е, че на нищо не се гледа дългосрочно. Днес ще изсечем горите, защото така ще дойдат малко пари, а не мислим, че тъкмо тези гори са едно стабилно вложение за много поколения напред" - казва Димитър Василев от "Еко клуб" 2000. Според еко-

Лифтът е екологично най-чистият транспорт в планината. За да бъдат ефективни построените вече ски-писти над Банско, трябва да се подобри инфраструктурата

център по екология.

Национален парк "Пирин" е един от общо 17-те европейски обекта, включени в списъка на конвенцията на ЮНЕСКО за световното природно наследство. Като страна от тази конвенция България е поела задължението да осигури опазването и предаването на бъдещите поколения на природното наследство, разположено на територията ѝ. Природозащитниците се заикават, че ще поведат кампания към международните донори с призова да прекратят финансирането на програми за България в областта на биологичното разнообразие.

"Туризмът може да се прави и по друг начин. Не като се изсичат защитени гори. Навсякъде по света хората се интересуват от екологичен, от селски туризъм. Увеличаването на пистите ще доведе до ново увеличение на хотелите. А тези хотели и сега не могат да се напълнят", смята Димитър Василев.

Заслужава си хотелиерите да се замислят и за тенденцията за намаляване броя на

експертен съвет. Според тях в случая има опит за лично благодетелстване.

Конфликт на интереси

Природозащитниците поддират също и част от членовете на Висшия експертен екологичен съвет във взимане на подкупни. "Сред тях има наистина много големи специалисти. Тук са най-добрите познавачи на фауната и флората на България. Но, след като им е платено, тези хора вече не взимат решения по съвест, нито мислят какво е най-добро за природата", заявява Димитър Василев.

Според Андрей Ковачев от "Балкани" експертите, които са изготвили документите за ОВОС, обясняват в становището си, че много от предложенията са незаконни. Там пише, че изграждането на проектите писти ще наложи изсичане на минимум 31.7 ха гори, а поддържането на ски-пистите с химически средства би било нарушение на Закона за защитените територии. "Но

Частните хотелиери и ресторантьори пък упрекуват екозащитниците, че техните интереси са комерсиални и разчитат на финансиране от чужди сродни организации.

Развързката

В този спор и екозащитниците, и инвеститорите се хвърлиха с много хъс. Някои от екологите казват, че осъзнават факта, че става въпрос за изгубена кауза. И че това са част от абсурдите, с които се сблъсква всеки човек, когато се опита да се пребори с бюрократичния апарат. Хотелиерите и ресторантьорите контрират, че няма друга страна, която сама да спира инвестициите и протегнатата към тях ръка. Целият спор всъщност може да бъде сведен до ситуация да се избира между хората и природата.

За никого не е тайна, че в някои от исканията си екозащитниците са твърде крайни. Според зам.-кмета на Банско Александър Краваров на срещата с министър Арсенова екологите са предложили

Зелените предлагат още вместо да се строят лифтове, да се разшири пътят Банско - Шилигарника и нагоре да се качват автобуси с газови уредби. Никой обаче не може да отрече, че най-екологично чистият транспорт в планината е лифтът. Би трябвало и на природозащитниците да им е ясно, че в момента автомобилите, които се качват горе, замърсяват планината. За да са ефективни създадените лифтове, те трябва да се довършат и да бъде подобрена инфраструктурата. Това, разбира се, не означава, че трябва да бъдат създадени всичките пет съоръжения, както е предвидено в проекта, изготвен от "Юлен" АД. Нито, че трябва да се сече наред.

Най-адекватното решение трябва предстои да се открие. Едва на 21 септември обаче ще стане ясно в каква посока ще се развият бъдещите събития. Въпреки че и това няма да бъде окончателното решение. Защото, както казват и природозащитниците, и инвеститорите, в България вся-

Жителите на Банско са убедени, че могат да се прехранват с туризъм през цялата година

това", казва той.

Историята

На свое заседание на 19 юли 2000 г. Висшият експертен екологичен съвет (ВЕЕС) към Министерството на околната среда и водите (МОСВ) препоръча на министър Евдокия Манева да разреши стартирането на проекта „Ски-зона с център гр. Банско“.

Месец по-късно група български неправителствени организации заведе дело във Върховния административен съд (ВАС) срещу МОСВ за неспазване на процедурата по ОВОС и несъобразяване с паркоустройствения проект на национален парк „Пирин“. Той предвижда до 10 години, когато ще влезе в сила новият план за управление на парка, да бъде изграден само кабинков лифт от Банско до местността Искрище.

Новият план за управление на „Пирин“ ще влезе в сила през 2003 г., а дотогава ще действа паркоустройственият проект на Пирин от 1994 г. На 25 юни 2001 г. на заседание на ВЕЕС на МОСВ бяха разглеждани докладите по ОВОС на новите писти над Банско. В тяхните планове се предвижда да бъдат изградени седдалков лифт „Шилигарника - Платото“ и писта „Платото - Шилигарника“, влек и ски-писта „Платото“, детски ски-писта и влек, ски-влек „Балканиада“ и продъл-

жени на старата писта.

На 27 юни 2001 г. Върховният административен съд разгледа делото срещу МОСВ, като прецени, че експертните заключения не разполагат с достатъчно доказателства и отхвърли жалбата. Представители на шест екологични организации внесоха нова жалба пред апелативния състав на Върховния административен съд.

Междувременно правителството в оставка обяви конкурс за избор на компания, която ще получи концесия на бъдещия ски-център в Банско. Концесията е за 30 години и включва територия от 2,2 хектара заедно с хотел „Годорка“. Концесионерът ще трябва да заплати преференциите за студенти и ученици при ползване на пистите, както и да застрахова обектите на територията на центъра. Първоначално концесионната такса ще е 10 хил. лв. годишно, а победителят в конкурса трябва да внесе парична гаранция в размер на 1/4 от минималната концесионна такса, за да гарантира изпълнението на договора.

Най-вероятният концесионер е „Юлен“ АД. В дружеството 34% държат „Пирин турист“ и „Техниконсулт инженеринг“. „Пирин турист“ в собственик на хотел „Банско“. Зад „Пирин турист“ стои Първа инвестиционна банка, която в финансира и изграждането на хотел „Банско“.

дози пост, министър Долорес Арсенова проведе опознавателна среща с двете ангажирани по случая страни и обеща да вземе решение “по съвест и според законодателството на Република България”. Тя се срещна с хората от Банско, изслуша мотивите им и огледа територията на бъдещите писти. Зелените организации не крият, че разчитат много на нейното решение. Преди това те заплашиха, че ще заведат дело срещу бившия министър за околната среда и водите Евдокия Манева, която подписа решението на екологичния

съвет (ВЕЕС) към Министерството на околната среда и водите (МОСВ) препоръча на министър Евдокия Манева да разреши стартирането на проекта „Ски-зона с център гр. Банско“.

Месец по-късно група български неправителствени организации заведе дело във Върховния административен съд (ВАС) срещу МОСВ за неспазване на процедурата по ОВОС и несъобразяване с паркоустройствения проект на национален парк „Пирин“. Той предвижда до 10 години, когато ще влезе в сила новият план за управление на парка, да бъде изграден само кабинков лифт от Банско до местността Искрище.

Новият план за управление на „Пирин“ ще влезе в сила през 2003 г., а дотогава ще действа паркоустройственият проект на Пирин от 1994 г. На 25 юни 2001 г. на заседание на ВЕЕС на МОСВ бяха разглеждани докладите по ОВОС на новите писти над Банско. В тяхните планове се предвижда да бъдат изградени седдалков лифт „Шилигарника - Платото“ и писта „Платото - Шилигарника“, влек и ски-писта „Платото“, детски ски-писта и влек, ски-влек „Балканиада“ и продъл-

Интервю

Ще инвестираме 15 млн. долара и ще осигурим работа

Искаме да работим заедно с екологите, твърди управителят на „Пирин турист“ Боян Марианов

„Пирин турист“ е регистрирана с предмет на дейност хотелство и туристически услуги. Съдружници са офшорната компания „Антуп овърсийз лимитид“ и „Либери“ АД, която се занимава с консултантски услуги. „Пирин турист“ държи 34 процента от „Юлен“ АД, която е основният кандидат за концесия на терените над Банско, предназначени за изграждане на ски-център. Дружеството е собственик на хотел „Банско“ и е съдружник и в компанията „Интерспорт - Банско“, която има частен влек в старата част на пистата „Годорка“. „Пирин турист“ стана известна, след като бе избрана за купувач на „Хемус сър“.

мо една малка част от него е в територията на град Банско. В този проект се предвижда изграждане на кабинкова въжена линия и само долната станция на въжената линия се намира извън територията на националния парк. По принцип не предвиждаме изграждането на хотели на територията на парка. Проектът за ски-пистите е така направен, че да може съществуващата в момента леглова база да съответства на капацитета на пистите и съоръженията. В момента по празниците в Банско има недостиг на места в хотелите, но като акционерно дружество не смятаме да инвестираме в нови хотели. Но ако други фирми имат възможности, идеи, финансиране - могат и да си изградят хотелче, някаква база...

когато предвиждахте да започне строителната работа по проекта?

- Имаме възможност да започне строителството и тази година, дори сега, в момента. Но все пак има неща, които процедурно не са завършени. За всяко съоръжение и писта се правят оценки на въздействието на околната среда (ОВОС) от Министерството на околната среда и водите. Ние сме изготвили т.нар. ОВОС за пет съоръжения и документите бяха внесени и одобрени от Висшия експертен съвет. Можем всеки момент да започнем. Но това е само едната страна. За съжаление в България всеки има право да обжалва едно решение по всякакъв начин.

Аз не мога да реша това. Но доколкото знам, никога не се е говорило за промяна на статута на националния парк. Ние сме хора, които не само работим, но живеем в Банско и не искаме да се случи подобно нещо. Говори се, че ще направим една гола сеч, абсолютно всичко ще бъде унищожено, ще нанесем такива щети на парка, че може би трябва да ни разстрелят. Ние не сме диваци, въпреки че някои хора се опитват да ни представят по този начин. Провели сме много разговори, консултирали сме се. Инвестицията, за която става въпрос, също не е малка - около 15 и повече млн. долара. Банките, с които водим преговори за финансиране, също проучват внимателно проекта - от икономическа, социална, екологична гледна точка.

Каква е историята на създаването на „Юлен“ АД?

- Инициативата за създаването на „Юлен“ АД идва от община Банско и хотелиери, ресторантьори и фирми, които имат бизнес в града. Преди две години стигнахме до решението, че трябва да се създаде едно ново акционерно дружество, което да включва всички хора с отношение към бизнеса, към град Банско и планината. Това е „Юлен“ АД. И искаме да направим един курорт или една ски-зона, както се правят тези неща по цял свят - цивилизовано, регулирано.

След изграждането на ски-пистите ще инвестирате ли в нещо друго - в изграждане на нови туристически комплекси, хотелска база?

- Териториално-устройственият план е така направен, че голяма част от бъдещите ски-писти се простират на територията на национален парк „Пирин“ и са

когато предвиждахте да започне строителната работа по проекта?

- Имаме възможност да започне строителството и тази година, дори сега, в момента. Но все пак има неща, които процедурно не са завършени. За всяко съоръжение и писта се правят оценки на въздействието на околната среда (ОВОС) от Министерството на околната среда и водите. Ние сме изготвили т.нар. ОВОС за пет съоръжения и документите бяха внесени и одобрени от Висшия експертен съвет. Можем всеки момент да започнем. Но това е само едната страна. За съжаление в България всеки има право да обжалва едно решение по всякакъв начин.

Срещали ли сте се с природозащитните организации, които протестират срещу изграждането на ски-писти в националния парк?

- Последните няколко седмици имах

когато предвиждахте да започне строителната работа по проекта?

- Имаме възможност да започне строителството и тази година, дори сега, в момента. Но все пак има неща, които процедурно не са завършени. За всяко съоръжение и писта се правят оценки на въздействието на околната среда (ОВОС) от Министерството на околната среда и водите. Ние сме изготвили т.нар. ОВОС за пет съоръжения и документите бяха внесени и одобрени от Висшия експертен съвет. Можем всеки момент да започнем. Но това е само едната страна. За съжаление в България всеки има право да обжалва едно решение по всякакъв начин.

Срещали ли сте се с природозащитните организации, които протестират срещу изграждането на ски-писти в националния парк?

- Последните няколко седмици имах

когато предвиждахте да започне строителната работа по проекта?

- Имаме възможност да започне строителството и тази година, дори сега, в момента. Но все пак има неща, които процедурно не са завършени. За всяко съоръжение и писта се правят оценки на въздействието на околната среда (ОВОС) от Министерството на околната среда и водите. Ние сме изготвили т.нар. ОВОС за пет съоръжения и документите бяха внесени и одобрени от Висшия експертен съвет. Можем всеки момент да започнем. Но това е само едната страна. За съжаление в България всеки има право да обжалва едно решение по всякакъв начин.

Срещали ли сте се с природозащитните организации, които протестират срещу изграждането на ски-писти в националния парк?

- Последните няколко седмици имах

Боян Марианов Фотограф Красимир Юскесалиев

от ски-гардеробите на други градове. Ще различаваме на местното население. Този заетост няма ли да бъде сезонна?

- Не, много хора ще получат целодневна работа. Банско не е курорт само

през зимата. Ще създадем поминък на местното население, защото тук безработицата е много висока.

Интервюто взе Оля Стоянова